

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkesztő és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

A vásári tolvajok.

Irta: Argus.

A közártalmuk különféle fajtái sorában az elsők között említhetők a vásári tolvajok. Valami rokonnos van köztük és a zsebmetszők közt. Ügyesség, ravaszság és a foglalkozásukhoz való esőkönnyös ragaszkodás tekintetében nem igen maradnak amazok mögött s ép oly nyíltan lopják meg embertársaikat mint a zsebtolvajok.

Ebbeli foglalkozásában a vásári tolvaj is mindig többedmagával működik. Műveleteinél társakra van szüksége, a kik feltűnés nélkül továbbíthatják a tőle átvett tárgyakat, míg a tettes helyben marad, hogy az ellene felmerülhető granut már ez által is elháríthassa magáról.

Működési terük a látogatottabb üzletek s — elnevezésüknek megfelelően — vásárok és búcsúk, szóval az olyan helyek, a hol folyton változó nagyobb sokadalom van jelen s az iparosok és kereskedők figyelme a vevők sokasága által állandóan le van kötve.

Tolvajlásainak tárgyaiban nem nagyon válogatós a vásári tolvaj. Kész ruhák, rubaneműek, pipere cikkek, apróbb gazdasági eszközök, esetleg olcsóbb vásári ékszerek és órák egyformán kielégítik az igényeit. Hanem ilyenekből aztán amellet, hogy el is adogatja, van olyan készlete a maga és családja számára, hogy egy-egy váratlan meglepetésnél valószínűs raktárt lehet náluk találni.

Vásári tolvaj általában majdnem minden községben akad pár család. Néhol azonban, megmagyarázhatatlan okból, számosan telepednek le. Szolgáltam egyik pest-megyei községben, a hol 120—125 család hódolt ennek az emberiségre káros szenvedélynek. Itt volt alkalmam tapasztalni, hogy mire képes és mily károkat okozhat egy ilyen társaság.

Mint a méh hordja virágnylás idejében a mézet, úgy szorgoskodnak a vásári tolvajok a népes vásárokon. Kiszemelnek a vásártér környékén egy alkalmas rejtekhelyet, gödröt, területet, bokros szőlős kertek arkát, vagy temetőt s egyesek felügyelete alá oda halmozzák össze a lopott árukat.

Ezek iránti tulajdonjoguk sohasem, vagy csak igen ritkán válik vitássá egymás között. A szétosztásnál

lehetőleg megtartják az arányt és a mellett, hogy egyes értékezebb darabot meghagyják annak, a ki lopta, tekintettel vannak az egyes társak sürgős szükségleteinek a kielégítésére is. Mikor pedig az elosztás megtörtént, az egyes tárgyakból vagy anyagokból való többletet ismerősöknek, vagy a kinek tudják, nem éppen potomon áron, de a rendes értékénél mégis valamivel olcsóbban eladják s az így begyűlt összeget szétosztják egymás között vagy felmerült közös költségeik kiegyenlítésére fordítják.

Tapasztaltam, hogy egy 30 K értékű szűrt 22—24 koronáért, egy 24 koronás kabátot 18—20 koronáért könnyen el tudnak adni. S vevőjük nemcsak szegény sorsú embertársaik között akad, hanem egyes kapzsi természetű jobbmodu is tőlük szerzi be a kész ruha-, fehérnemű- és női rubanemű szükségletét.

Az imént említett közös költségek pedig rendszeren a nagyobb mennyiségben lopott holmik kocsin való szállításából vagy abból keletkeznek, hogy a vásártér környékén alkalmas rejtekhelyet nem találnak s ilyenkor kénytelenek valamely ismerősük udvarában vagy lakásába összehordani a portékát. Ezek pedig — számítván az esetleges bűnügyi következményekre — nem igen fogadnak el lopott holmit, hanem előre és készpénzzel fizettetik meg a helyadást. Így fizetik a fuvarost is, ha véletlenül nem társ a bandában. Sőt közös számlára történik, egy-egy jó haszonnal végződő vásár után, az áldomásívás is.

A vásárugyeleti csendőrzáröröknek igen sokszor napokig tartó munkát ad egy-egy leleplezett vásári tolvajszövetség tolvajlásainak kiderítése, a nélkül azonban, hogy a fásaszó utánjárásnak meg lenne a remélt erkölcsi sikere.

Legtöbbször még el sem ítélik a bíróságok az elfogott vagy feljelentett tetteseket, pedig előtök is ismert alakok már az egyes vidékek vásári tolvajai. Sőt a bűnjelül beazolgáltató tárgyakat is kénytelenek nekik visszaadni.

Ez egy kicsit furesán hangzik, pedig legtöbb esetben így van. Mert a mily ügyesek a vásári tolvajok a vásári lopások véghezvitelében, ép így ki tudják játszani a rendes büntető eljárást is.

Az elfogott vagy feljelentett vásári tolvaj ugyanis

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszeret általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

ca. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi Tárogató feltalálója, Budapest, U. Lánchíd utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsapó. — Árjegyzék minden hangszerről külön küldetik.

akár tettenérés, akár társaságban való leleplezés esetén konokul tagad Hiába való a károossal vagy károsokkal való szembesítés, a tolvaj azt állítja, társai pedig készek volnának esküvel bizonyítani, hogy a nála talált tárgyat vette s az árát ki is fizette. Ezen állításánál aztán megmarad bírói kihallgatásakor is.

Mint hogy pedig általában minden vásári tolvajnak van rendes lakása és — a tolvajlás mellett — más rendes foglalkozása is, igen ritka esetben lehet őket hosszabb ideig vizsgálati fogságban tartani. Ha aztán szabadlábra kerül, vagy már a feljelentéskor szabadlábban maradt, biába idézi meg a bíróság a törvényes következmények terhe alatt, mert ő önként soha meg nem jelen.

A károsok abban a jó reményben, hogy az ügy mindjárt az első tárgyaláson elintézését nyer és az ellopott tárgyat megkaphatják, rendesen meg is jelennek, de ha a vádlott ott nem léte miatt a tárgyalást elnapolják, a további tárgyalásokról meg ők maradnak el.

És ez érthető is. Mert az az egy darab kész ruha vagy egy vég ruhának való, esetleg még ezeknél is kisebb értékű tárgy, a melylyel megkárosítottak, nem csak hogy nem éri meg azt a fáradságot és költséget, a mibe a tárgyalásokon való ismételt megjelenés kerül, de a sokszori idővesztésért tekintetbe véve, még többszörösen károsító is rájuk nézve.

Ennél fogva inkább oda hagyják veszni a tőlük ellopott tárgyat mindannyian. És a vádlott, a kit a második, esetleg harmadik tárgyalásra már a csendőrséggel vezetnek elő, könnyűszerrel hozzájuthat a tőle bünyjelként elkobozott tárgyakhoz, mert nincs káros, nincs tanu, a ki megczáfolná azt a tolyton hangoztatott állítását, hogy ő mindazokat a tárgyakat jogos uton szerzte.

Ez rendes trükkje minden vásári tolvajnak a ezzel legtöbbször büntetlenül szabadul és visszakapja a bünyjelként őrzött holmikat is.

A csendőröktől nem is igen fél a vásári tolvaj, sokkal jobban fél a megkárosított felektől, mert ezek, ha tetten kapják, rendesen jól elverik őket. Ezzel a rögtön sommás eljárással mindjárt elégtételt vehet magának minden káros és úgyszólván büntetlenül is teheti, mert a megvert vásári tolvaj — érthető okokból — nem igen szokott panaszra menni, inkább hallgatólag elviseli a mit kapott.

Másik fogása a vásári tolvajnak az, hogy elhíreszteli a hiszékeny és a törvénykezésben járatlan lakosság előtt, hogy neki minden vásárban és búcsuban meg van engedve a szabad lopás, mert a vásár és búcsu napján erre engedélyt vált éppen úgy, mint a kereskedő az árusításra, a játékos a játszásra és megfizeti az adót a vásárbérlőnél vagy az előjáróságnál. Ha ezek után a leleplezett vagy elfogott vásári tolvaj büntet-

lenül kerül ki a fentebb említett fogásával a csávából, beszélget a csendőr vagy bárki más a félrevezetett polgárok előtt senki se hiszi el neki, hogy a „felkéz kal-már” (általánosan így nevezi a közönség a vásári tolvajokat) nem lopbat büntetlenül.

Ez az oka annak is, hogy a vásárokon és búcsukon jelenlevő csendőrrjárőrök oly ritkán leplezhetik le az ott működő vásári tolvajokat. S ha ez egyszer-másszor mégis sikerül, bizonyosan csak azért történhetik meg, hogy a járőrtagok valamelyike személyesen ismeri a vásári tolvajok egyikét vagy másikat, esetleg többet is közülök.

Tapasztaltam magam is, hogy ezek leleplezéséhez csakis a személyismeret segítheti a csendőrt, a melyet azonban csak úgy szerezhet meg bárki is, ha a vásári tolvajok illetőségi, illetőleg lakóhelyén működő csendőrs parancsnoka a környékbeli örsökkel azok neveit és személyleírásait közli és ha a vásárokon és búcsukon megjelenő segélyjárőr tagjainak — akár az ő körletében vannak ez utóbbiak, akár ő és legénysége segítkezik azokéban — portyázás közben nekik észrevétlenül vagy akár megszólítás és beszélgetésre való megállítás mellett megmutogatja azokat, hogy így alkalmuk legyen velök közelebről is megismerkedni. Hasonló módon csináltuk mi ezt egy ilyen csoporttal az 1891. évben Ujkécskén.

Mint már fentebb említettem, ebben a pestmegyei községben volt közülök vagy 120—125 család. S miután éppen abban az időben az egész örs legénysége a parancsnokkal együtt új emberekből állott, csak éppen annyit tudtunk, hogy vásári tolvajokkal el vagyunk látva bőven s hogy ez a szépszámu szövetség valóságos réme a környéknek. Nagyon is szükséges volt tehát, hogy mihamarabb megismerkedhessünk velök.

Az örsparancsnok ezt akként oldotta meg, hogy három nap alatt a községházához idéztette valamennyit, a hol rendes foglalkozásukról és vagyoni viszonyaik felől kikérdeztük őket, személyleírásukat pedig folytatóságos kimutatásba felvéve, a szakaszparancsnokság útján sokszorosítva, a környékbeli összes örsökre — a meddig csak gondoltuk, hogy vásárookra és búcsukra eljárhatnak — megküldtük.

Természetes, hogy ez az eljárás nagy izgalmat szült a társaság tagjai között, de csak egy — az öreg Kakas János — vett bátorságot magának, hogy elbocsátás közben, mikor kikísértém, megkérdezze:

— Csendőr úr kérem, minek ez a komédia; hiszen nem szökünk mi el; rendes adófizető polgárok vagyunk mi mindannyian.

— Hát csak azért biz ez — feleltem neki komolyan — hogy megismerjük és leleplezbessük magokat, ha ezután is meg mernék próbálni a vásárokon és búcsukon való lopkodást.

Ha fáj a feje⁷ ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmarkosabb migránt és fejfájást elmulasztja. — Ára K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Készíti Beretvás Tamás gyógyszerész Btsposten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállítás.

Az északi harcztérről. — Rövid pihenő.

— De hiszen nem állíthatnak mindannyiunk mellé egy-egy csendőrt, vágott vissza az öreg elbizakodva.

— Arra nincs is szükség, — figyelmeztettem az öreget még határozottabban, — mert, ha csak egyszer is panasz merül fel ellenök, minden vásár- és búcsunapját a községháza udvarán fogja tölteni az egész társaság csendőri őrizet alatt.

Ez csak olyan alkalmoszerű lödítés volt ugyan, de az öreg mégis megszeppent s olyan módon közölte a hallottakat társaival s mint nesztoruk úgy tudott rájuk hatni, hogy — mig csak ott és a környéken voltam — sohasem hallottam, hogy otthon és az örekkörletbe tartozó községek vásáraiban és búcsuiban valaki panaszt tett volna ellenük.

Minthogy pedig az nagy veszteség volt rájuk nézve, a szomszédos öreök területén levő községek vásárain és búcsuin igyekeztek magukat kárpótolni. Hanem ott is rajtavesztettek mindannyiszor.

Kimutatásaink nyomán s egyes alkalmakkor a mi segítségünkkel is annyira megismerte őket a környékbeli csendőrség, hogy alig mult el egy vásár vagy búcsú, hogy el ne fogták volna őket: 20—30-at közülök egyszer-egyszer s rendszeren mindig egész szekérszámbra való portékával. Ha pedig neszét vették a készülő leleplezésnek, esetleg már volt is közülök elfogva s a még szabadon levők figyelmeztetése folytán a kocsi elmenekülhetett, akkor sem örültek a zsákmánynak, mert — ismervén az általuk használt utvonalat — az eljáró őr vagy járőr táviratára rendszeren feltartóztattuk a kocsit, mielőtt az a községbe beérkezve, a rávárakozók a zsákmányt szétoszthatták volna róla.

Így történt ez három vagy négy esetben. S bár a fentebb ismertetett ravasz fogásuk mellett nem mindenik esetben sikerült az összes elfogottak elítéltetése, mégis a rendszeren felmerült pótnyomozások befejezéséig ismételtén meghosszabbított vizsgálati fogság mellett három-négy hetet vizsgálati fogságban töltvén, ez gondolkozóba ejtette a társaságot és kezdtek felhagyni a csoportos kirándulásokkal.

Hanem azért Kakas János bácsi, az ő flegmatikus nyugalmával, azt felelte mindezekre:

— Olyan ez, kérem, mint az elemi csapás. Egyik esztendőben elfagy a termés vagy elveri a jég, esetleg a szárazság miatt elpusztul minden, de a következő évi jó termés pótolja az összes kárt. Majd megunják az urak is a velünk való bajlódást; fordulnak elő fontosabb esetek, a melyek másfelé is foglalják le a csendőröket s nem érnek rá ilyen csekélység miatt velünk bibelődni; vagy legjobb esetben elhelyezik innen az urakat s a kik jönnek, nem lesznek ilyen lelkiismeretesek és akkor miénk lesz a vásár megint.

Nem hinném, hogy teljesült volna az öreg és társai reménye az utódainkat illetőleg, de az bizonyos, hogy két év múlva egy se volt már az őrön közülünk, sőt a környékbeli őrök legénysége is úgyszólván teljesen kicserélődött.

A vásári tolvajok azonban sem ott, sem másutt nem fogynak ki soha. Fölöttébb ajánlatos tehát, hogy a vasárügyeleti járőrök a mellett, hogy az iparosok és kereskedők sátrai körül rendszeren csoportosulni szokott tömeget szemmeltartják, kísérik figyelemmel a vásártér környékét is.

Majdnem minden vásártér temető vagy szőlőskert szomszédságában van. Ezek mindegyikét általában mély árok veszi körül. Ez pedig, úgyszintén a sirhalmok köze a legjobb rejtkehely a vásári tolvajok által összehordott tárgyak ideiglenes elrejtésére. Ugyancsak hasonló rejtkehelyek nyáron a vásártér melletti lábonálló gabona- és kukoriczavetések, ősszel és télen az ugyanott összerakott kukoriczaszár kúpok.

Csak rövid ideig kell egy alkalmas helyről és feltűnés nélkül megfigyelni az említett környéket, már hamarosan észre lehet venni, hogy rövid időközökben egy- és ugyanazon helyre követik egymást nők, férfiak, mintha természeti szükségüket végeznék. Később, úgy estefelé, mikor a vásár már oszladozni kezd, az iparosok, kereskedők esomagnolnak, a vásárosok nagyrésze a laczikonyhák, bormérő sátrak körül mulatozik s a csendőrség járőrök is erre huzódnak és senkisémmel figyel az imént említett rejtkehelyek felé, mintha csak véletlenül történné, egy kocsi is odaáll e félreeső helyre, majd hamarosan odaszállingózik két-három férfi és nő s pár pillanatig tétlenül járkálnak a kocsi körül. De mihelyt tisztának érzik a levegőt, rögtön megkezdik a felpakolást.

Ez az idő a legalkalmasabb — ha előbb már meg nem történt — a tolvajtársaság meglepésére, mert a felpakolásnál rendszeren mindig a banda fejei vesznek részt.

Ha azonban ugyancsak ebben az időpontban a vásárosok között valami verekedésféle esetepaté támadna, a vásári tolvajokat figyelő járőr ügyet se vessen rá, mert ez már éppen annak a jele, hogy a tolvajok is észrevették a meglepési szándékot s éppen ők rendezik az egész verekedési komédiát, hogy az ezzel járó lüzmával és csoportosulással eltereljék magukról a velük szemben eljárni szándékolt járőr figyelmét.

A csendőrnek különben nemcsak ebben, de általában minden bűnesetben felül kell emelkedni a büntettesek ezerféle furfangjain, törekedni kell azok ravaszságait és csel fogásait kiismerni, mert csak így tudhat túljárni azoknak az eszén, a kiknek minden szavuk, minden tettük és minden lépésük jó előre megállapított ravaszság és csel fogásokon alapul.

Ezek közé tartoznak pedig a vásári tolvajok is.

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Újkori tűzértség.

Az újkori tűzértség olyan óriási terjedelmű anyag, különösen, ha teljesség kedvéért hozzászámítjuk a gépfegy-

Az északi harczterről. — 1. Tüzéreink Szerbiából Galiczia felé Sebácز nevű kutyájukkal. -- 2. Honvédek az esőben.

vereket és kézifegyvereket, bogy ezen fejezetben csak igen röviden foglalkoztatunk vele.

Előnyös lesz, ha mindjárt kezdetben röviden áttekintjük az egész tárgyat és megmagyarázunk néhány műszaki kifejezést, a melyekkel később gyakrabban fogunk találkozni.

A tüzfegyverek használatának már több százados multja van és érdekes dolog annak megfigyelése, hogy a lefolyt század folyamán alkalmazott találmányok nagy részének első gondolata már régi keletű és bogy elődeink e gondolatokat csak azért nem valósították meg, mivel szerszámaik még kezdetlegesek voltak.

Például már 1498-ban ismerték a vontatóvívű ágyú fogalmát, persze a vonások egyenesek voltak. És 1635-ben egy bizonyos Rotsipan ilyen fegyverek készítésére már szabadságot is vett Angolbonban. Csavarmenetű vontatóveket 1620-ban készített legelőször a birmingbami Koster. Berlinben pedig látható egy ilyen berendezésű, 13 vonással ellátott ágyú, melyre az 1664. évszám van bevéve. És mégis baboruban legelőször Louis Napoleon francia császár használt vontatóveket 1859-iki olaszországi hadjáratában, valamivel később pedig James tábornok az észak-amerikai Egyesült-Államok hadseregében.

A hátultöltő rendszert meg egészen a XIV. századig követhetjük visszafelé, egy erre vonatkozó angol szabadság 1741-ben kelt, míg az első tüzeközváros fegyver az Egyesült-Államokban csak 1811-ben nyert szabadságot.

Az ismétlődő fegyverek Amerikában 1849 és 1860 között tűnnek fel, de ezek még csak a régi gyújtózváros forgó-pisztolyok utánzatai, pedig ilyenek már az 1480-1500-ig terjedő évekből ismeretesek. Van a londoni Towerben egy ilyen pisztoly, a melyről a szakértők azt állítják, bogy a tizenötödik századból származik, míg egy 1718-ban kelt angol szabadság egy jól szerkesztett nagyméretű revolvert ír le, a melyet használat alkalmával egy báromlábra kellett állítani. Nem tudnók benne a modern gépfegyverek ősanját felismerni?

A feltalálója elmondja róla, hogy ellátta kerek töltőkammakkal keresztényeknek szánt kerek golyók számára, meg négyzetes töltőkammakkal pogány töröknek szánt négyzetes lövedék befogadására. Mily gyöngéd figyelem! A tüzéség gyűjtőnév alatt mindennemű nehéz fegyvert értünk, beleértve a várakban felállított ágyúkat, hajóágyúkat, ostromágyút, végre a tábort ágyút. Ezen csövek mind vagy alapotással vannak ellátva vagy szekérforma lafettán mozgatatók és három csoportba oszthatók:

1. nebez ágyú,

2. taraczkok (haubiczkok), a melyek mint tábort, hegyi és ostromútegek vannak alkalmazásban és könnyebbek, valamint rövidebbek a közönséges ágyúnál. Kivájt lövedékek kilövésére használják, még pedig kisebb löportöltéssel, mint az ágyúnál szokásos.

3. Mozsarak, nagy emelkedési szög alatt hajítanak különböző lövedékeket.

A modern, nagy távolságra vívő ágyú a javított rendszerű taraczkok azonban lassankint kiszorítják a mozsarakat.

A különböző rendszerű gépfegyverek kisebb méretűek és könnyűek, emberi erővel hordozhatók s az ágyú és kézifegyverek közötti átmenetet képviselik.

Ez utóbbiak végre az egyes katona fegyverzetét alkotják, mint a puska, a pisztoly, a revolver.

Ugyanazon szerkesztetű ágyúkat többnyire első feltalálójuk nevével illetjük, vagy azon gyár után nevezzük

el, a hol előállítják: így például azt mondjuk: Krupp-ágyú, Skodaágyú, Armstrongágyú, a Vickers Maxim gépfegyver, a Henry-Martini puska stb.

Hanem azon szokás, a mely különösen Angolországban divik, hogy ugyanazon ágyút többféle módon jelölik meg, inkább összezavarja, mint tisztázza a fogalmakat.

Valamely ágyút, például súlya szerint, úgy lehet megnevezni, hogy a „35 tonnás ágyú”, vagy pedig lövedékének súlya szerint, például „68 fontos ágyú”, végre kalibere, tehát csövének átmérője szerint például a „10 centiméteres (4 hüvelykes) ágyú”. Az angol kifejezések azonban még jobban összezavarják a fogalmakat, a mennyiben a nehezebb hátultöltő és gyorstüzelő ágyúkat általánosan a kaliberrel jelölik meg, a kisebb gyorstüzelő ágyúkat, tábort ágyúkat stb. pedig inkább lövedékeik súlyával nevezik meg. Ezért szükséges azután ezen különböző adatokat mind tekintetbe venni, ha például különböző rendszerű ágyúkat akarunk összehasonlítani.

Sem a nagy, sem a kis ágyú nem állanak egyetlen darabból, hanem több, igen érdekes módon egymásba illesztett részletből:

Az ágyú főbb része:

1. A főső: azon cső, a melybe a lövedéket elhelyezik és a melynek, külső végét toroknak is hívják (ágyútorok).

2. A hátsó rész, mely a) a töltőkammából (töltőkammának hívják azt, a csőnél valamivel tágasabb ürt, a hol a lőpor elégeése végbemegy), b) a závárból áll. Ez utóbbival zárják el a cső hátsó nyílását még mielőtt a robbanás megtörténik és ennek az a célja, hogy hátrafelé az ágyúüreget tökéletesen eltorlaszolja. Hogy a fejlődő gázoknak még csak csekély része se szabaduljon ki hátrafelé s így gáznyomásvesztés elő ne fordulhasson, különböző rendszerű tömítő szerkesztetek használatosak. A belső csövet egész hosszában ágyúfuratnak nevezik.

A régebbi keletű fegyverek furata általában sima volt. A lövedék gömbalakú volt és mivel szélteben nem töltötte ki tökéletesen a furatot, kilövése rendszerint nagy gáz-, tehát mozgatóerővesztéssel járt.

Az újabb ágyú töltényei hengeralakúak, elülső végük gyengén kúpalakú, a melyre rézkarika van rá erősítve a hengeres felület mentén. A furat pedig, mint már említettük, csavarmenetű bevájásokkal, vonásokkal van ellátva. A robbanásnál keletkező roppant gáznyomás elretolja a löveget a csővön, végre kilövi az ágyú torkán. A lövedék vasból, vagy aczélból készült teste nem olyan széles, mint a furat kalibere, tehát könnyen végighalad rajta. De nem úgy a vezető rézkarika. Ennek átmérője nagyobb a kalibernél, tehát csak úgy haladhat át a csővön, ha egyes részecskéi kitérnek, a vonások bevájásába tolnak. Könnyen érthető, hogy ekképen a vezető karika tökéletesen betöltvén a fúrás átmérőjét, föltartóztatja a gázokat, a melyek másképen a lövedék mentén is kitödulnának. De más cél is szolgál a rézabroncs. A vonásoknak csavarmenetük van, mint már többször említettük: ennél fogva a vezetőabroncsnak, s vele együtt természetesen a lövedéknek is előreladástában oldalra is ki kell térnie, azaz tengely körüli forgást kezdeni.

A midőn tehát a lövedék az ágyú torkát elbagyja, kétféle sebességet vett már föl: először is egyenes irányban baladó sebességet, másodsor pedig, forgó sebességet saját tengelye körül.

Ez utóbbi arra szolgál, hogy a lövedék csúcsával előre

Az északi harcztérről. — Magyar esondörök átvonulnak egy galicziai falun. — Utászok.

tegye meg levegőútját s ily módon kisebb levegőellenállást kelljen leküzdenie és nagyobb átütési erőt fejthessen ki a czélon és végre útja szabályosabb, tehát pontosabb lehessen.

Ha a lövedékre, az ágyútorok elhagyásakor nem hatna más erő, csakis az eredeti gáznyomás s ha útjában nem találta ellenállásra, a végtelenségig kellene haladnia mindig egyenes irányban (még pedig abban az irányban, a melybe az ágyúcső a lövés pillanatában mutatott).

De abban a pillanatban, midőn elhagyja az ágyút, két természeti erő befolyása lép előtérbe:

A nehézkés (gravitáció) a föld felé vonzza, a levegő ellenállása feltartóztatja sebességét.

Ha nem volna légellenállás, egy olyan golyó, a melyet egy tökéletesen vízszintes puszkacső végéről szabadon ejtünk le a földre — ugyanabban a pillanatban érne le, mintba a vízszintesen beállított puszkából lőttük volna ki, föltéve természetesen, hogy a föld felülete a kísérlet helyezinén tökéletesen vízszintes.

A lövedék egyenes és egyenletes sebességű eredeti útja ezen két erő befolyása következtében görbéné válik és előbb-utóbb a földet éri, habár az eredeti sebesség egy része még megmarad.

A nehézségi erő befolyásának ellensúlyozására tehát a lövedéket nem abban az irányban indítjuk el, a melyik az ágyútorok s a czél összekötő vonala, hanem nagyobb szög alatt. Így a lövedék emelkedése azután kipótolja esését és a lövedék eltalálja a czélt.

Az «irányzék» segítségével a tüzér épen ezen műveletet végzi. Az irányzék többnyire két részből áll: az egyik rész elől és többnyire mozdulatlanul van ráillesztve a csőre, a másik pedig hátul s akképen állítható be, hogy a beosztással ellátott rúd feljebb vagy alább tolható. Ha ezt a rudat a megjelölt távolságra állítjuk be s rajta meg az irányzék főntebb említett részén czélozunk, azaz a czélt meg irányzékot egyenes vonalba bozzuk, az ágyúcsőnek megadjuk a kívánt emelkedési szöget (elevációt).

Minél nagyobb a lövedék haladásebessége, annál laposabb görbe lesz a lövedék pályája. Föltéve, hogy a czélunk $1\frac{3}{4}$ méter magas (körülbelül embermagasság), az a tér, a mely a lövedéknek a földbe vágódása s azon pont között fekszik, a hol a lövedék magassága a föld felett már csak $1\frac{3}{4}$ méter, minden ilyen magasságú czél részére veszélyes (páasztázott tér).

Nagyobb kezdősebességet nyerbetünk azáltal, hogy nagyobb löportöltést használunk; hosszabb légutat pedig, ha a lövedék átmérőjébe viszonyított hosszát fokozzuk.

Könnyen megmagyarázhatjuk azt is, hogy miért repül az ágyúlövedék messzebbre, mint birkóznia, mint a puszkagolyó, ha egyenlő is kezdősebességük. Tegyük fel, hogy puszkagolyónk báromszor olyan bosszú, mint a milyen széles, és válaszszuk az ágyúgolyónál is ugyanekkorának a viszonyt. Ha most ez utóbbi átmérője 10-szer nagyobb az előbbinél, caucsának felülete 10×10 , tehát százszor akkora lesz, mint a puszkagolyóé; de az ágyúlövedék tömege már $10 \times 10 \times 10$ tehát ezerszer nagyobb a másikonál. Más szavakkal tebat, ba két testnek «hasonló» alakja van — a hasonlatosságot mértani értelmében véve — a mozgásuk ellen kifejlődő levegő ellenállás átmérőiknek négyzetével, de tömegük s ennél fogva tebetetlenségük az átmérők köbével emelkedik.

A gránát tehát a puszkagolyóval szemben nagy előnynyel «indul», olyan egyenetlen a versenyük, mint a több személyre meg az egy emberre való kerékpáré. Az egyes bicziklistának ugyanavval a levegőellenállással

kell megbirkóznia, mint a tandemnek, hanem ez utóbbi nagyon segíti a rajta ülő kerékpárosok kétszeres súlya.

A mi a vont csövek előnyét illeti, már főntebb említettük, hogy ezen berendezésnek az a czélja, hogy a lövedék ne hanyjon cigánykereket a levegőben és csúcsával mindig előre mutasson.

Minden fiúcska tudja, hogy a pörgettyű akkor «áll» legnyugodtabban, mikor leggyorsabban forog; akkor t. i. vízszintes forgása legyőzi a föld felé irányuló esést. Ily módon a lövedék is hossz tengelye körül forogván, ellensúlyozza atomjainak azon igyekezetét, hogy kitérítsek útjából. John Perry tanár a forgó testek ezen «giroszkópikus»-nak elnevezett tulajdonságát, hogy t. i. forgási tengelyük irányváltoztatásának ellene szegülnek, a következő kísérleten mutatta be. Egy forgatható asztalon álló ember kezébe vesz egy ládikóban elhelyezett gyorsforgású, súlyos lendítőkerékkel ellátott pörgettyűt. A míg ennek forgási sebessége nagy, nem lesz képes a tengelyt kibozni irányából. Ha a pörgettyűt saját testéhez képest elforgatja, az egész asztal fog úgy beilleszkedni, hogy a tengely vége mindig egy és ugyanazon pont felé mutasson.

KÉPEINKHEZ.

Az északi harcztérről.

A lapunk egyik közeli számában bemutatott képekről, a mint ott meg is jegyeztük, a csendesség ásit felénk. Annál észrevehetőbb az élénkség az e számunkban bemutatott képeken. A galicziai és orosz-lengyelországi harcztéren megindított offenzivánk ugyanis csapataink folytonos előnyomulását vonta maga után, minélfogva a csendességet mutató harcztér megett elterülő területen mindenfelé előnyomuló csapatokat látunk, a melyek a harczolók segítségére, kiegészítésére, löszerrel és élelemmel való ellátására igyekeznek a harcztér felé.

Községeken, szántóföldeken, mezőségen és erdőségeken át, utakon vagy csak úgy toronyirányában ezredek gyors menetelése, vagy már kifáradtak pibenő, pipázó legénysége lassan, de folytonos mozgásban levő vonatcsapatok tűnnek a szemlélő elé, míg a harcztér felől sebesülteket szállító, vagy badifogyokat kísérő csapatok tarkítják a mozgalmas képet. Másutt az ellenségtől megtisztított falvak és városok visszatérő lakossága lepi el az utakat, a mint reménykedve sietnek lakóhelyeiket elfoglalni, a melyeket — sajnos — legtöbb helyen feldulva, leégetve, elpusztítva találnak fel.

S hogy ez az élénk s változatos kép még teljesebb legyen, ott látjuk ez összekevert sokadalom között bajtársainkat, a tábori csendőröket is. Ott vannak ők, a magyar csendőrök mindenütt s kiveszik a részüket a háboru minden mozzanatából hiven és vitézül. Súlyos feladatot ró rájuk is a badviselés. A harczó csapatok megett felvonuló csapatoknál, vonatoszlopoknál, sebesülteket kötöző és szállító osztagoknál kell felügyelniök, hogy minden rendben legyen, ott legyen mindenki a maga helyén és senki se vonhassa ki magát a köteleesség pontos teljesítése alól. És sokszor belekerülnek a tűzvonalba is, mikor sürgős parancsok vagy jelentések továbbításával bizatnak meg, vagy ba az általuk kísért vonatcsapat véletlenül valamely előnyomuló ellenség tűzvonalába kerül.

E látszólagos összevisszaság, egymást kereszteződés első pillanatra zavarólag hat a szemlélőre s csak ha tovább figyel az ember, akkor veszi észre a rendet, a

figyelmet és azt a pontosan működő, szervező szellemi intézkedést, a mely ezt a jövő-menő emberből, állatból és különféle járművekből álló sokadalmat irányítja, igazgatja úgy, hogy a legmozgalmasabb területeken sem történik semmiféle zavar, vagy összeütközés. A legfőbb hadvezetőségnek az egész területre kiható előre kidolgozott s a változó körülményekhez képest újból és újból változtatott intézkedése ez, a melyet úgyszólván pillanatonként egymásután, éjjel és nappal szakadatlanul kibocsátott szó- és írásbeli rendeletek s telefonon, vagy távirati úton továbbított parancsok pontos teljesítése mellett lehet csak így, fennakadás nélkül lebonyolítani.

HIREK.

Előre! Nem az elmúlt nagy időkre emlékeztető, — néhai Tóth Kálmán koszorus költőnk írta, — hason című költeményről, hanem arról a kis füzetéről van itt szó, melyet a jótékonyág gyakorlásában lapunk mai számához mellékelünk s a mely a mostani gigászi méretű hadviselésünk révén, méltán nagynak nevezett idők, névtelen hősei hozzátartozóinak segélyezését tűzve ki egyedüli nemes céljául, immár második és bővített kiadásban hagyta el a sajtót hogy a maga elé tűzött nemes cél érdekében, a szívek tömeges hódítására induljon. A nagy idők fergetegében született és annak keservét, örömét és reménységét felölelő ezen füzetke, melyet, — a mint azt annak hazafias szerzője: György Lóránd, földművelésügyi minisztériumi miniszteri tanácsos mondja, — az élet irt, s a magyar közönség gyűjtött össze, úgy tartalmánál, mint 20 fillért kitevő áránál fogva, egyaránt érdemes arra, hogy átlapozgassuk és az általa szolgált jótékony célra való tekintettel, ismerőseink és barátaink körében buzgalommal terjeszszük. A mellékelt füzetek árának megváltása fejében tolcsvai Nagy Gábor cs. és kir. vezérőrnagy úrnak a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének engedélye alapján 200 koronát a magyar Vöröskeresztnek küldöttük meg, ekként róva le a jótékonyág iránti kötelezettségünket.

Kinevezés és kitüntetések. Ő császári és apostoli királyi Felsője, Fischer Ede cs. kir. csendőrczredest a bukovinai Czernowitzban székelő 13. számú országos csendőrparancsnokság parancsnokát, az ellenség előtt kezdeményező vitéz magatartása, sokoldalu és körültekintő tevékenysége elismerésül, a melylyel egy önálló feladatot szolgálatkész köteleességteljesítéssel és a legkitartóbb tetterővel megoldott, soron kívül ezredessé léptette elő, a mi annál örvendetesebb, mert csak augusztusban lett alezredes és ezredesi kinevezetését megelőzően, már ki lett tüntetve a hadlidszitményes 3. osztályu vaskorona-renddel is.

A balkánhadserg főparancsnoksága, Tandi Péter, II. számú csendőrkerületbeli csendőrnek, különösen kimagasló ténykedése és az ellenség előtt tanusított bátor magatartásáért, október hó 23-án, a 2. osztályu ezüst vitézségi érmet adományozta.

Kérelem. Bagoi József, Jadremetén (Bihar vm.) u. p. Jádvolgy, állomásozó csendőr, kéri Gergely Ferencz őrsvezetőt, ki 1911-ben a maroslekenzei őrsön szolgált, hogy címét egy fontos ügyben tudassa vele.

KÜLÖNFÉLÉK.

Az oroszok kenyere. Az alábbi történet azokból az időkől való, a mikor még orosz csapatok garázdálkodtak keleti Poroszországban. De ilyen kis időbeli differenzia nem sokat jelent. Még 50 év múlva is keresgélnek a nagyháború nagyjelentőségű epizódjait. Tehát az oroszok Insterburgban dőzsölnek, a mikor bire érkezik, hogy jön Hindenburg, a muszkaverő. Nosza menekülni kell, összevonni a csapatokat ellentállásra. Olyan sietősen vonulnak ki az oroszok Insterburgból, hogy a hidakat se rombolhatják le, a vasutakat se pusztíthatják el, az összeharácsolt holmikat se cipelhetik magukkal. Még a saját ágyúikból is ottfelejtenek egy-két üteget. De a mit csak lehet, mindent berondítanak, elpiszkítanak, — erre mindég ráérnek. Az óriás kenyérgépezeteket például leöntötték petróleummal. Így egy csapásra az olajat is tönkreteszik, a kenyeret is. Hindenburg, a mikor jelentették neki a gonosztettet, nyomban kiadta a parancsot: — Izlés dolgában nem vitatkozhatunk az oroszokkal. Lehet, hogy ők így szeretik. Ennek okáért ezeket a kenyereket az orosz hadifoglyokkal kell megetetni. Azt mondják, hogy az orosz meg is ette. Sőt, hogy izlett is neki.

A »jókedvű« Brüsszel. A brüsszeliak — német főhatóság alatt — lassanként kezdik magukat beleélni a háborús viszonyok közé. A megrögzött reménykedők mellett, a kik még mindig várják a helga győzelmet, tért nyerne a humoristák, a kik nagy fejcsoválás közt és hitetlenül olvassák az Antwerpenből átesempészett lapokat, a melyekben szinte elképzelhetetlenül nagy a belga, francia és angol győzelmeknek a tömege. A brüsszeliak titokban élezcslapot adnak ki, a melyet hektográffal sokszorosítanak és ezekben megnyilvánul az események akasztófabumora. A viczcslapot szívesen olvassák és benne ilyen tréfás bireket találnak. *Antwerpen:* A belgák kimerték a Schelde- és az Északi-tenger vizét. A zseniálisan ravasz cselekedettel elérték azt, hogy német hadihajók nem közeledhetnek Antwerpen alá. Most hozzáálltak a felső légrétegek lecsapolásához, a melylyel azt érik el, hogy a Zeppelinek nem közelíthetnek légi úton a nagyszerűen megerősített város fölé. — *Charleroi:* Két német dreadnoughtot, a Goebent és a Breslant a németek kivontatták a szárazföldre és onnan bombáztatják velük a várost. — *Brüsszel:* A németek elfogtak háromszázezer orosz — halat s ezzel orosz hadifoglyainak száma ötszázezerre szaporodott. A brüsszeli humorhoz tartozik még az alábbi ügy is: A mikor a németek sorban elfoglalták a belga várakat és megverték a belgák csapatait, a belga katonák egy része

Brüsszelbe menekült. Ezek közül a katonák közül sokan akkor is a fővárosban maradtak, a mikor a németek gyors tempóban azt is elfoglalták s csak egy igen kis részük tért vissza csapattestéhez. A Brüsszelben rekedt belga katonák katonaszökevényekké váltak s hogy a jövőre biztosíthassák magukat, sorban jelentkeztek a németeknél, hogy vessék valamennyiüket hadifogságba. Ezek azonban csak akkor hajlandók őket elfogni, ha előbb hatósági okmányokkal igazolják, hogy belga katonák voltak. A belga vitézek tehát most ott ácsorognak a brüsszeli városháza előtt és szegény-alapon helyegmentes igazolványokért könyörögnek, hogy felvétethessék magukat a hadifoglyok közé.

A francia katonák és a vörös szín. A francia katonaság vörös nadrágos, zöldesszürke kabátos és élénkörös sapkás egyenruhája a legkevésbé sem felel meg a mai hadviselés követelményeinek. A mikor még divatos volt a minél tarkább egyenruha, a múlt századok hadseregeiben is lehetőleg kerültek a legvirítóbb színek: a piros és sárga alkalmazását, annál különösebb a piros szín használata egy mai hadsereg egyenruházatának keretében. A parádék ideje réglejárt, a katonaságnak most az a célja és feladata, hogy hadat viseljen és ennek a szempontnak kell dominálnia az egyenruha színeinek megválogatásánál is. Ha a rejtély megfejtését keressük, vissza kell térnünk Napoleon koráig, mert kétségtelen, hogy a nagy császár kedvelte a piros színt, nagyot vévte a háború szelleme ellen, a francia mezőgazdaság fellendítése érdekében. Franciaország több vidékén ugyanis festő buzér-termeléssel foglalkozik a lakosság s ez a több százados termelési ág jelentékeny jövedelmi forrást biztosít számukra, mert a vörös festékanyag igen kelendő portéka. Az idők során a termelés annyira növekedett, hogy a keresletnél is nagyobb lett a kínálat s a fölhalmozódott árut alig lehetett elhelyezni. Az érdekelt körök a császárhoz fordultak támogatásért, ne engedje, hogy a virágzó iparág veszendőbe menjen. Ekkor rendelte el a császár a vörös szín alkalmazását a hadsereg egyenruházatában. Néhány évtizeddel utóbb a buzér-termelésnek új ellensége akadt, a mit császári rendelettel sem lehetett elnémitani. Az új ellenség a német vegyészet volt, mely vegyi úton állította elő a vörös festékanyagot és alizarin néven hozta forgalomba. A mesterséges buzér-vörös festék olcsóbb és tisztább, mint a természetes, a francia buzér-termelés tehát nagy vereséget szenvedett, de a vörös szín eltávolítására csak néhány évvel ezelőtt szánta el magát a francia hadvezetőség és mostanig nem tudta életbeléptetni az egyenruházati reformokat.

Antwerpen és II. Lipót király. Antwerpen elestével megrendült néhai Lipót belga király életének főműve is. Évek során át küzdött az öreg király, hogy megnyerje a város jóindulatát, melynek önérzetes polgársága sokáig ellentállott és meggyőztette a királyi tervek megvalósítását. Lipót király Antwerpen tette messzetörő tervei középpontjává, mert az volt a meggyőződése, hogy ez a város többet jelent Belgiumra nézve, mint a királyság akármelyik virágzó nagyvárosa. Igen gyakran személyesen utazott el Antwerpenbe, hogy ott a kereskedő világ és a polgárság képviselőivel gyarmati ügyekről tárgyaljon és akaratának érvényt szerezzen. Így 1905-ben is Antwerpenben járt a kikötő ki-

építése dolgában, mely a nagyobb forgalom követelményeinek immár nem felelt meg. Nagyszabású tervei között az volt a legmerészebb, hogy a Scheldét eltérítse eredeti folyásától, de ezt a tervet a polgárság elutasította és meglegedett a folyam szabályozási munkálatok megindításával, a mi jóval csekélyebb befektetéseket igényelt. A mikor a polgárság sehogy sem tágitott, II. Lipót Antwerpenbe utazott és a kereskedelmi kamara tagjait a nagy börteterembe hívatta össze. Az ősz uralkodó botjára támaszkodva állt az emelvényen és ifjai hévvel terjesztette elő követeléseit, melyek Antwerpen életében új fejlődés útját egyengetnék. Kifejtette, hogy Antwerpennek nem lehetnek külön szempontjai és érdekei; a várost terbeli majd a felelősség, ha Belgium veszítene régi fényéből és hatalmából. A nagyhatású beszéd végén a király haragosan csapott botjával az emelvényre és így kiáltott fel: Antwerpen polgárai! A veszteglés bonyatlást jelent. Vállaljátok-e a felelősséget Belgium romlásáért! E drámai jelenetnek meg is volt a hatása. A tanács elfogadta a király javaslatait.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — kényességénél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

K. A. 1. Hivatalos titok. 2. Igen.

51. Rendes illetékeken felül a tömegátalány-pótlék, napi 1.20 fillér, illetőleg 1.50 fillér hadipótdíj és a hadtáppilleték. Az altisztet, mint osztagparancsnokot külön pótdíj nem illeti meg.

Tartalékos 1914. Nem lehetséges. Felesége különben segítyezésben kell hogy részesüljön.

J. Yazul. Csak a hadszíntérre vagy onnan való levelezésre használható.

M. M. őrmester. Nincs jogozime.

Ojloztelep és B. L. Névtelen levelekre nincs válaszuk. A bélyeget lapunk javára bevételoztük.

1888 L. Panaszt őrskihullgatáson adja elő.

Técsi. A járőrvezetői jelvény nincs összefüggésben az ön által kért rendfokozattal.

X. esendőr. Nem.

Sz. F. A legközelebbi katonai (honvéd) hatóságnak feljelen-tendő.

W. esendőr. Négy középosztály szükséges.

Á. J. esendőr. Zsoldját tovább élvezzi.

N. B. Attól függ, hogy hol, mikor, mily alkalommal, mi ő társaságban, mily körülmények között és milyen célzattal teszi?

1234. A folyó évre igen.

Havasi esendőr. A hat elomi osztály nem felel meg a középiskola két osztályának.

Nefelejts. Az Illetékszabályzat. 55. §. 4. pontja értelmében, ha a járás-, illetőleg őrsparancsnok nős, ő tartozik világitani és semmi esetben sem az őrs legénysége, még kevésbé a II-od altiszt. Azon esetben tehát, ha a járásparancsnok, ki őrsparancsnok is és a II-od altiszt egyszerre dolgoznak az őrsirodában és a II-od altiszt a járás-, illetőleg őrsparancsnok megbízásából az őrs irásbeli dolgait végzi, magától értetődik, hogy a világitással a II-od altisztet is az általányt élvező járás-, illetőleg őrsparancsnoknak kell ellátni.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Ideiglenes nyugállományba helyezettek:

1914 november hó 1-ével:

Szabó Mihály I., IV. számú csendőrkerületbeli járás-örmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Homonna.

Baier József, VI. számú csendőrkerületbeli járás-örmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, népfelkelési fegyveres szolgálatra is nem alkalmas».

Választott lakhely: Rohoncz.

Ács Géza, VIII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rokkant, mindennemű népfelkelési fegyveres szolgálatra is alkalmatlan».

Választott lakhely: Szatmárnémeti.

1914 november hó 1-étől számitandó egy évre:

Bajka Sándor, VII. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «jelenleg szolgálatképtelen».

Választott lakhely: Szászváros.

Varga Ferencz, IV. sz. csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «jelenleg szolgálatképtelen».

Választott lakhely: Lócse.

Harcza Imre, I. számú csendőrkerületbeli járásörmester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «jelenleg szolgálatképtelen».

Választott lakhely: Debreczen.

Nyugállományba helyeztetett:

1914 november hó 1-ével:

Chityil István, V. számú csendőrkerületbeli törzsörmester, az 1912. évi LXV. t.-cz. 31. §. 3-ik bekezdés c) pontja alapján.

Választott lakhely: Pöstyén.

Nyilvánosan megdicsértettek:

A m. kir. III. számú csendőrkerületi parancsnokság által:

Oláh Ferencz őrsvezető cz. őrmester, a Belgrád nevű szerb hajó és utasainak, valamint szállítmányának feltartóztatása, az utasok elfogása, a hajó és szállítmány megőrzésének biztosítása alkalmával kifejtett ésszerű és gyors intézkedéseért.

Török Iván csendőr, a Belgrád nevű szerb hajó és utasainak, valamint szállítmányának feltartóztatása, az utasok elfogása, a hajó és szállítmánya megőrzésének biztosítása alkalmával tanusított bátor, elszánt, helyes és célravezető fellépéseért.

M. Szabó Mihály, Sértő Jenő, Bittner Rezső és Fazekas Gergely csendőrök, a Belgrád nevű szerb hajó és utasainak, valamint szállítmányának feltartóztatása, az utasok elfogása, a hajó és szállítmánya megőrzésének biztosítása alkalmával tanusított helyes és célirányos fellépésükért.

Pénzbeli megjutalmazás.

A magyar királyi belügyminiszter ur folyó évi szeptember hó 25-én kelt 164.362/V—b. 1914 számú rendeletével a Belgrád nevű szerb hajó és utasainak feltartóztatása alkalmával tanusított bátor és elszánt fellépéseért Török Iván III. számú csendőrkerületbeli csendőrnek 100, azaz száz korona pénzzutalmat adományozott.

Előléptettek:

A mozgósított hadsereg magasabb parancsnokságaihoz beosztott tabori csendőr törzstisztjei által:

csendőr cz. őrmesterekké:

1914 szeptember hó 1-ével:

Deák József II. és Erdi László, az V.;

1914 október hó 4-ével:

Pauer János az V.;

1914 október hó 8-ával:

Barkóczy János, Négyesi Lajos, Bartók József, Ötvös Miklós, Gyergyák György, Ávir József, Császár Sándor, Kotolák András, Beck Mihály, Törjék Mihály, Benes

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapírokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000,000 korona.

Kölcsönök lakberletítés ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Elfogadunk betéteket takarékpénztári könyvecskére 1 Oly takarékbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el intézetünkél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.) 2 Oly takarékbetétek után, melynél a betevő az I. pontban jelzett felmondási időt ki nem kéri, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegel nyújtunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki intézetek részvényeire.

Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattétel mellett. Utalványok, intézkények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámításával.

Veszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Gyula, Ivánkó Ferencz, Kéri György, György József, Bankó Mihály, Erdélyi Márk, Mucsieska János, Osbáth Gyula, Jékli Péter, Szücs Sándor, Vas Sándor, Végh István, Horváth Sándor V., Szakáll Barnabás, Jakabfi Lajos és Kiss László II. a III.; Nagy János V., Somogyi Lajos II., Csukovics János, Horváth János VI., Boesa Károly, Mikolai Lajos, Szőke Ignác, Deméni László, Polgár János, Holbik Győző, Kovács József, Hartvig Ferencz és Danis István az V.; Borbély Károly, Mihály János, Biró István, Varga Gábor, Benyó Mihály, Szabó István I., Kertész Miklós, L. Sárközi Károly, Tóth János I., Biró Antal, Fábrián Mihály I., Kovács Antal, Schrádi István, Zöld Sándor, Sági László, Vrabel Henrik és Zahorán András a VIII.;

1914 október hó 15-ével:

Porkoláb Ferencz, Vincze Mihály, Balogi Mihály, Székely József, Kentler János és Gyarmati Ambrus a II.; Sánta Sándor, Buti Péter, Tóth Antal Vendel, Adamik József, Lauer István és Lósert Imre a III.; Ujvári Bülint, Tóth Kovács István, Ferenczi Imre, Szujó Imre és Buzási Sándor a VIII. és végül

1914 október hó 17-ével:

Domokos Mihály a II. számú csendőrkerület állományába tartozó tábori csendőrszolgálatot teljesítő csendőrök.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak:

A m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Pusztai István, Belák Pál, Varga Ambrus, Tamás György, Mészár András, Rép György, Zsurkucz Deme- ter, Kerülő István, Sisa János, Süveges József, Gyapjas János, Orosz János, Cs. Pintér János, Serfőző András és Vörös Sándor csendőrök: továbbá:

a m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában:
Nagy János VII. és Szarvas István csendőrök.

Lovaglási jutalomdíjban részesítették:

A m. kir. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Gulyás Sándor csendőr 5 db., Sándor Gábor őrmester és Juhász János csendőr 4—4 db., Füzy György őrsvezető ez. őrmester és Darabánt János csendőr 3—3 db., Ballács József járőrőrmester és Popovics Antal csendőr 2—2 db. 10—10 koronás aranyból álló lovaglasi jutalomdíjban részesítették.

Névváltoztatás:

A m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Gattyán József csendőr, a m. kir. belügyminiszter nr 1914. évi 169,839/VI—a. számú engedélye alapján, családnevét «Király»-ra változtatta.

A m. ldr. VIII. számú csendőrkerület állományában:

Nai Flórián csendőr, a m. kir. belügyminiszter nr 1914. évi 163,412/VI—a. számú engedélye alapján, családnevét «Nemeti»-re változtatta.

Házasságra lépett:

A m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Csiszár Albert őrsvezető ez. őrmester, Lakatos Annával. 1914 október 14-én, Csikszentmiklóson.

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában:

Hajdu György csendőr, Mórincz Teréziával, 1914 október 8-án, Nagysallón.

A m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Imreh Ferencz II. csendőr, Snigyardó Juliannával, 1914 szeptember 26-án, Nagyajtán.

Nagy György I. csendőr, Kovács Juliannával, 1914 október 10-én, Szászsebesen.

Guzrany Antal csendőr, Biró Marcellával, 1914 szeptember 17-én, Lajtaszentmiklóson.

ÓVÁS és KÉRELEM!

Szántó József 16 éve álló géparúháza kizárólag alanti czímen létezik Szegeden városi bérpalotában. Kérem tehát sok ezer üzletbarátomat, ügyfeleket, hogy meg ne tévesztek hasonló nevű czégek és szigorúan Szántó József nevét követeljék rendelés megtételénél. Flókraktáram pedig nincs Szegeden, de sehol az országban. Csakis

nálam kaphatók: katonai hegyi, Postillon, Britania és Helical kerékpárak a tünéklő Pathéfon beszélőgépek és lemezek fölerakata is nálam van, csendőrségi díszvarrógépek csekély részlettelésére. Főárjegyzékem Ingyen küldöm. Várom hecses rendeléseiket és ez uton küldöm üdvözlőlevelet sok ezer pártoló barátainak. : :

SZANTÓ JÓZSEF
géparúháza Szegeden, városi bérpalota.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kezelő és nyakravaló
Czipókrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Rulikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Mindennemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.

Szives figyelmébe ajánljuk, hogy nagy raktárt tartunk téli alsó ing és lábravalókból, keztyűkből, hősapka, fülvédő, harisnya, nemkülönbén házilag készült ingek és lábravalókból, kitűnő minőségben, olcsó árak mellett.